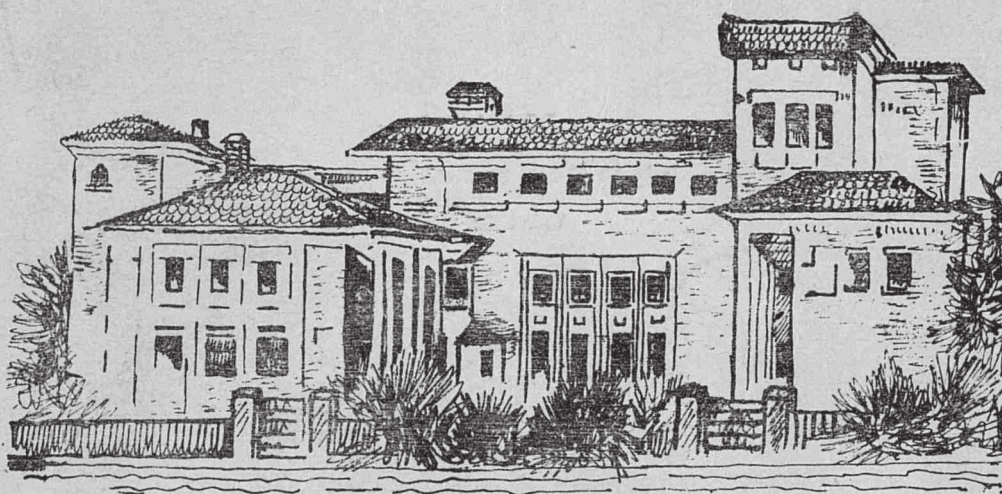

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE N. IORGA

REVISTA ISTORICĂ

fondator N. Iorga

Serie nouă, tomul 3, 1992

5-6

mai — iunie

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE ISTORIE „N. IORGA”

COLEGIUL DE REDACȚIE

ȘERBAN PAPACOSTEA (*redactor șef*), PAUL CERNOVODEANU,
VIRGIL CIOCÎLTAN, FLORIN CONSTANTINIU, EUGEN
DENIZE, GEORGETA PENELEA-FILITTI, NAGY PIENARU,
APOSTOL STAN, ION STANCIU, ANATOL ȚARANU.

„REVISTA ISTORICĂ” apare de 6 ori pe an în numere duble.
În țară abonamentele se primesc la oficiile poștale și difuzorii de
presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament este de
600 lei pentru persoane fizice și 1200 lei pentru persoane juridice.
Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ORION SRL,
Splaiul Independenței 220 A, București, 6, P. O. Box 74—19 Bucu-
rești, Tx 11939CBTxR, Fax (400) 424169.

REDACȚIA :

ION STANCIU (*redactor șef adjunct*)
NAGY PIENARU
VENERA ACHIM

Manuscrisele, cărțile și revistele
pentru schimb precum și orice corespondență
se vor trimite pe adresa redacției revistei
„REVISTA ISTORICĂ”.

Adresa Redacției
B-dul Aviatorilor nr. 1
71247 — București, tel. 50.72.41.

www.dacoromanica.ro

REVISTA ISTORICĂ

SERIE NOUĂ
TOM III, NR. 5-6
mai - iunie 1992

S U M A R

SOCIETATE ȘI BISERICĂ ÎN EVUL MEDIU

- OCTAVIAN ILIESCU, Despre renta în bani constituită în Țara Românească în beneficiul unor așezăminte monastice (de la Vlaicu Vodă la Neagoe Basarab) 453
- P. Ș. NĂSTUREL, C. BĂLAN, Hrisovul lui Alexandru Aldea pentru mănăstirea Bolintin (1433) 477
- ȘTEFAN ANDREESCU, Exarhul patriarhal Nișifor Dascălul, cneazul Constantin Vasile de Ostrog și Mihai Viteazul 489
- IACOB MĂRZA, Rostul traducerii și tipăririi „Psaltirii de la Bălgrad” în contextul secolului al XVII-lea. Importanța acestui act religios, cultural și politic. Circulația cărții 511
- VIOLETA BARBU, Biserica română unită cu Roma în căutarea identității: problema ritului și activitatea misionarilor iezuiți 529
- DANIEL BARBU, Portretul unui discipol: Ștefan al II-lea al Ungrovlahiei 547

SOCIETATE CIVILĂ – ORIZONTURI SPIRITUALE – INTERFERENȚE CULTURALE

- LUCIA TAFTĂ, Ideile de modernizare a societății românești în prima jumătate a secolului XIX 559
- MIRELA-LUMINIȚA MURGESCU, Clerici și intelectuali laici între confesiune și națiune în Transilvania anului 1852 571
- GHEORGHE PAȘCALĂU, Relațiile bisericești româno-engleze (1935-1939) 579

OAMENI REPREZENTATIVI ÎN ISTORIA ROMÂNILOR

- GRETA MONICA MIRON, Silviu Dragomir – istoric al „unirii” religioase 599
- IOSIF E. NĂGHIU, George Enescu – profesor onorar și rector onorar la Iași 605

DOCUMENTAR

- MARIA TEODOR, Noi contribuții la istoriografia reformei 609

MEMORII, CORESPONDENȚĂ, ÎNSEMNĂRI

- VALERIU STAN, Un document inedit referitor la Vasile Alecsandri 621

RESTITUIRI

- N. P. COMNEN, Campania românească din 1919 în Ungaria (Amintiri și documente) 627

„Revista istorică”, tom III, nr. 5-6, p. 449-684, 1992.

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

- Simpozionul „Ștefan cel Mare. 535 de ani de la încoronare”, Iași, 16–17 aprilie 1992 (*Eugen Denize*); Simpozion „Istorie-Cultură-Religie” — București 21 februarie 1992; „Contribuția culturii istoriei la formarea societății civile”, întâlnire între istoricii români și germani (*Sever Mircea Catalan*); Al VIII-lea Congres Internațional de Iluminism (*Iacob Mârza*); Donație franceză de cărți pentru Institutul de Istorie „N. Torgă” 643

RECENZII

- MISKOLCZY AMBRUS. *Egyház és forradalom — Biserică și revoluție. A Kőröskisjenői ortodox román egyházi zsinat 1849 — Sinodul ortodox românesc de la Chișineu-Criș 1849*, Budapest, 1991, 199 p. (*L. Demény*) 649
- I. DUMITRIU-SNAGOV, *Le Saint Siège et la Roumanie moderne 1866–1914*, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 1989, 1012 p. (*Raluca Tomi*) 652
- NICOLA GAVRILOVIĆ, *Srpsko-rumunsko književno učilište u Vršcu (1822–1867)*, (Școala clericală sirbo-română de la Virșet, 1822–1867), Novi Sad, 1983, 308 p. (*Miodrag Milin*) 654
- TEODOR MISAROȘ, *Din istoria comunităților bisericesti ortodoxe-române din R. Ungară*, Tankönyvkiadó, Budapesta, 1990, 296 p. (*Eugen Glück*) 656
- V. OVCINICOVA-PELIN, *Colecția bibliotecii mănăstirii Noul Neam! (sec. XIV–XIX)*, Edit. Știința, Chișinău, 1989, 438 p. (*preot Paul Mihail*) 657
- FRANCISC PALL, *Ein siebenbürgischer Bischof im Römischen Exil: Inochentie Micu-Klein (1745–1768). Studien und unveröffentlichte Dokumente*, Böhlau Verlag, Köln/Weimar, Wien, 1991, VII + 531 p. (*Studia Transylvanica. Ergänzungsbände des siebenbürgischen Archivs. Im Auftrag des Arbeitskreises für siebenbürgische Landeskunde. Herausgegeben von Paul Philipp, Band 19*) (*Iacob Mârza*) 659
- ANDREI RĂDULESCU, *Pagini inedite din istoria dreptului vechi românesc*, Edit. Academiei Române, București, 1991, 300 p. (*Tudor Voinea*) 661
- ĀKÓ ZSIGMOND, *A Kolozsmonostori Konvent Jegyzőkönyvei (1280–1556)*, (Protocoloalele Conventului din Cluj-Mănăstir, 1289–1556), Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990, 2 vol., 1077 + 1082 p. (*A Magyar Országos Léveltár Kiadványai* II. Forráskiadványok 17.) (*Viorel Achim*) 663

NOTE

- * * * *Die Habsburger, ein biographisches Lexikon*, Herausgegeben von Brigitte Hamann, Verlag Carl Ueberreuter, Wien, 1988, 447 p. (*Mihai Mănea*); FRANÇOIS BLUCHE, *La vie quotidienne au temps de Louis XIV*, Edit. Hachette, Paris, 1984, 396 p. (*Emilia Ciurea*); CORNELL H. FLEISCHER, *Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire: The Historian Mustafa Āli (1541–1600)*, Princeton University Press, Princeton, 1986, XVII + 363 p. (*Nagy Picnaru*); KSENIJA GROSSHEIDE, *Katalog des Schrifttums über den Donauraum*, Band I, Hanovra, 1987, XXII + 557 p. (*Ileana Căzân*); ANDREW MACKENZIE, *Archaeology in Romania. The Mystery of the Roman Occupation*, Unified Printers and Publishers, London, 1986, 183 p. (*Alexandru Modgearu*); JOHN MILLER, *Bourbon and Stuart. Kings and Kingship in France and England in the Seventeenth Century*, New York, 1987, 272 p. (*Eugen Denize*); VASILE V. MUNTEAN, *Contribuții la istoria Banatului*, Edit. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1990, Precuvintare de I.P.S. Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu. Postfață de Prof. Dr. doc. Valentin Al. Georgescu, 288 p. (*Viorel Achim*); SZABOLCS DE VÁJAY, *Ordinis Sancti Johannis in Hungarie. Thesaurus et corpus*, f. l., 1987, 726 p. quart (*Eugen Glück*) 665

REVISTA REVISTELOR DE ISTORIE

- „Revue d'histoire de l'Église de France”, tom LXXVI, 1990, nr. 196, 197; tom LXXVII, 1991, nr. 198, 199 (*Venera Achim*) 673
- „Verbum. Revista catolică”, nr. 1–6, 7–12/1990 și 1–6/1991 (*Sever Catalan*) 674
- BULETIN BIBLIOGRAFIC 677

REVISTA ISTORICĂ

NOUVELLE SÉRIE
TOME IIIe, N°s 5 – 6
mai – juin 1992

SOMMAIRE

ÉGLISE ET SOCIÉTÉ AU MOYEN-ÂGE

- ✠ OCTAVIAN ILIESCU, Sur l'évolution de la rente en argent constituée en Valachie au bénéfice de certains établissements monastiques (de Vlaicu Vodă à Neagoe Basarab) 453
- P. Ș. NĂSTUREL, C. BĂLAN, Le chrysobulle d'Alexandre Aldea pour le monastère de Bolintin (1433) 477
- ȘTEFAN ANDREESCU, L'exarque patriarcal Nicéphore le Didascale, le knèze Constantin Vasile de Ostreg et Michel le Brave 489
- IACOB MĂRZA, Le rôle de la traduction et de la publication du „Psautier de Bălgrad” dans le contexte du XVIIe siècle. L'importance de cet acte religieux, culturel et politique. La circulation du livre 511
- VIOLETA BARBU, L'église roumaine unie avec Rome à la recherche de son identité: le problème du rite et l'activité des missionnaires jésuites 529
- DANIEL BARBU, Le portrait d'un disciple: le métropolitain Ștefan II de Hongro-Valachie 547

SOCIÉTÉ CIVILE – HORIZONS SPIRITUELS—INTERFÉRENCES CULTURELLES

- LUCIA TAFTĂ, La modernisation de la société roumaine dans la première moitié du XIXe siècle 559
- MIRELA-LUMINIȚA MURGESCU, Prélats et intellectuels entre confession et nation dans la Transylvanie de 1852 571
- GHEORGHE PAȘCĂLAU, Les relations ecclésiastiques anglo-roumaines (1935–1939) 579

HOMMES REPRÉSENTATIFS DANS L'HISTOIRE DES ROUMAINS

- GRETA MONICA MIRON, Silviu Dragomir — historien de l'„union” religieuse . . . 599
- IOSIF E. NAGHIU, George Enescu — professeur et recteur honoraire à Iași 605

DOCUMENTAIRE

- MARIA TEODOR, Nouvelles contributions à l'historiographie de la réforme 609

MÉMOIRES, CORRESPONDANCE, NOTES

- VALERIU STAN, Un document inédit concernant Vasile Alecsandri 621

RESTITUTIONS

- N. P. COMNEN, La campagne roumaine de 1919 en Hongrie (Souvenirs et documents) 627

„Revista istorică, tom III, nr. 5–6, p. 449–684, 1992

LA VIE SCIENTIFIQUE

- Le symposium „Etienne le Grand. 535 ans depuis son couronnement”, Iași, 16-17 avril 1992 (*Eugen Demze*); Le symposium „Histoire-Culture-Religion”, Bucarest, 21 février 1992; „La contribution de la culture de l'histoire à la formation de la société civile” — une rencontre entre les historiens roumains et allemands (*Sever Mircea Catalan*); Le VIIIe Congrès International des Lumières (*Iacob Mârza*); Don de livres français à l'Institut d'Histoire „N. Iorga” 643

COMPTES RENDUS

- MISKOLCZY AMBRUS, *Egyház és forradalom — Biserică și revoluție. A Köröskisjenői ortodox román egyházi zsinat 1849 — Sinodul ortodox românesc de la Chișineu-Criș 1849*, Budapest, 1991, 199 p. (*L. Demény*) 649
- I. DUMITRIU-SNAGOV, *Le Saint Siège et la Roumanie moderne 1866—1914*, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 1989, 1012 p. (*Raluca Tomi*) 652
- NIKOLA GAVRILOVIĆ, *Srpsko-rumunsko književno učilište u Vršcu (1822—1867)*, Novi Sad, 1983, 308 p. (*Miodrag Milin*) 654
- TEODOR MISAROȘ, *Din istoria comunităților bisericești ortodoxe-române din R. Ungară (L'histoire des communautés orthodoxes roumaines de Hongrie)*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990, 296 p. (*Eugen Glück*) 656
- V. OVCINICOVA-PELIN, *Collecția bibliotecii mănăstirii Noul Neamț (sec. XIV—XIX) (Les collections de la bibliothèque du monastère de Noul Neamț) XIVe — XIXe siècles*, Edit. Știința, Chișinău, 1989, 438 p. (*Procol Paul Mihail*) 657
- FRANCISC PALL, *Ein siebenbürgischer Bischof im Römischen Exil: Inochentius Micu-Klein (1745—1768). Studien und unveröffentlichte Dokumente*, Böhlau Verlag, Köln/Weimar, Wien, 1991, VII + 531 p. (*Studia Transylvanica. Ergänzungsbände des siebenbürgischen Archivs. Im Auftrag des Arbeitskreises für siebenbürgische Landeskunde. Herausgegeben von Paul Philippi, Band 19*) (*Iacob Mârza*) 659
- ANDREI RĂDULESCU, *Pagini inedite din istoria dreptului vechi românesc (Pages inédites de l'histoire de l'ancien droit roumain)*, Edit. Academiei Române, București, 1991, 300 p. (*Tudor Voinea*) 661
- JAKÓ ZSIGMOND, *A Kolozsmonostori Konvent Jegyzőkönyvei (1289—1556) (Protocoalele Conventului din Cluj-Mănăstur, 1289—1556)*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990, 2 vol., 1077 + 1082 p. (*A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 17.*) (*Viorel Achim*) 663

NOTES

- * * * *Die Habsburger, ein biographisches Lexikon*, Herausgegeben von Brigitte Hamann, Verlag Carl Ueberreuter, Wien, 1988, 447 p. (*Mihai Manea*); FRANÇOIS BLUCHE, *La vie quotidienne au temps de Louis XIV*, Edit. Hachette, Paris 1984, 396 p. (*Emilio Ciurea*); CORNELL H. FLEISCHER, *Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire. The Historian Mustafa Âli (1541—1600)*, Princeton University Press, Princeton, 1986, XVIII + 363 p. (*Nagy Pienaru*); KSENIJA GROSSHEIDE, *Katalog des Schrifttums über den Donaauraum*, Band I, Hannover, 1987, XXII + 557 p. (*Ileana Căzan*); ANDREW MACKENZIE, *Archaeology in Romania. The Mystery of the Roman Occupation*, Unified Printers and Publishers, London, 1986, 183 p. (*Alexandru Madgearu*); JOHN MILLER, *Bourbon and Stuart. Kings and Kingship in France and England in the Seventeenth Century*, New York, 1987, 272 p. (*Eugen Demze*); VASILE V. MUNTEAN, *Contribuții la istoria Banatului (Contributions à l'histoire du Banat)*, Edit. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1990, Avant-propos par son éminence le métropolitain dr. Nicolae Corneanu. Postface par le Prof. dr. Valentin Al. Georgescu, 288 p. (*Viorel Achim*); SZABOLCS DE VAJAY, *Ordinis Sancti Johannis in Hungariae. Thesaurus et corpus*, s.l., 1987, 726 p. quart (*Eugen Glück*) 665

LA REVUE DES REVUES D'HISTOIRE

- „Revue d'histoire de l'Église de France”, tom LXXVI, 1990, nr. 196, 197; tom LXXVII, 1991, nr. 198, 199 (*Vencra Achim*) 673
- „Verbum. Revista catolică”, nr. 1—6, 7—12/1990 și 1—6/1991 (*Scrier Chtilic*) 674
- BUI LETIN BIBLIOGRAFIC 677